

ANNA TARWACKA

Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie

Z POMOCĄ OFIAROM PRZESTĘPSTW.
ŚWIĘTEJ PAMIĘCI PROFESOR EWY BIEŃKOWSKIEJ

Ewa Bieńkowska urodziła się 25 maja 1950 roku w Warszawie. W latach 1968-1972 studiowała na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego, gdzie w roku 1972 uzyskała tytuł zawodowy magistra prawa i administracji. Napisała pracę na temat prawie nieporuszany wówczas w polskiej literaturze, o wiktymologii (cała polska literatura na ten temat liczyła wtedy jeden artykuł). Pomysł podsunął jej promotor, Profesor Zbigniew Czczot. Był to początek fascynacji, która zaowocowała mnóstwem znanych na całym świecie publikacji. Następnie podjęła studia doktoranckie w Instytucie Nauk Prawnych Polskiej Akademii Nauk (1974-1977), po których została zatrudniona na stanowisku starszego asystenta w INP PAN (1977-1982). Stopień naukowy doktora uzyskała w 1982 roku po obronie pracy doktorskiej zatytułowanej *Wpływ zachowania ofiary na rozstrzygnięcie sprawy o zgwałcenie*, wydanej potem przez Zakład Narodowy im. Ossolińskich (Wrocław – Kraków – Warszawa 1984). W latach 1982-1992 była zatrudniona na stanowisku adiunkta w INP PAN, a w latach 1983-1988 – na stanowisku adiunkta w Instytucie Problematyki Przestępczości. W 1992 roku uzyskała stopień naukowy doktora habilitowanego na podstawie monografii *Wiktymologia. Koncepcje, kierunki badań, perspektywy* (Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wrocław – Kraków – Warszawa 1992). W latach 1992-2005 pracowała na stanowisku docenta w Instytucie Nauk Prawnych PAN, po czym przeszła na emeryturę.

Przez wiele lat prowadziła wykłady i seminaria z prawa karnego materialnego i procesowego, wiktymologii, mediacji i kryminologii. W latach 1985-1989 była wykładowcą wiktymologii w Międzyuniwersyteckim Centrum w Dubrowniku i Amsterdamie. W latach 1995-2000 wykładała jako profesor w Instytucie Profilaktyki Społecznej i Resocjalizacji Wydziału Stosowanych Nauk Społecznych i Resocjalizacji Uniwersytetu Warszawskiego. W latach 2003-2005 była profesorem na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Opolskiego, gdzie pełniła funkcję Kierownika Katedry Kryminologii i Wiktymologii. W latach 2008-2009 pracowała na stanowisku profesora w Wyższej Szkole Zarządzania i Prawa im. Heleny Chodkowskiej w Warszawie, a w latach 2009-2010 – profesora w Wyższej Szkole Ekonomii i Prawa im. Prof. Edwarda Lipińskiego w Kielcach. W latach 2010-2013 była profesorem w Europejskiej Wyższej Szkole Prawa i Administracji w Warszawie, a następnie do 14 marca 2018 r. była zatrudniona jako profesor na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego.

Zainteresowania Profesor Ewy Bienkowskiej ogniskowały się na zagadnieniach prawa karnego, była światowej klasy specjalistą w zakresie wiktymologii i mediacji. Opublikowała ponad dwieście monografii, artykułów i recenzji, które weszły do kanonu literatury w tych dziedzinach. Uczestniczyła w dziesiątkach konferencji i sympozjów naukowych. O uznaniu dla jej osiągnięć świadczy powierzenie jej licznych funkcji i stanowisk tak w kraju, jak i za granicą. Była członkiem Zarządu Głównego Towarzystwa Naukowego Prawa Karnego (1985-1995), głównym specjalistą ds. osób pozbawionych wolności w Biurze Rzecznika Praw Obywatelskich (1990-1995), członkiem zarządu Światowego Towarzystwa Wiktymologii (1993-2000), członkiem Zespołu ds. wprowadzenia mediacji w Polsce przy Towarzystwie Penitencjarnym „Patronat” (1995-1998), przewodniczącą Zespołu ds. opracowania Polskiej Karty Praw Ofiary przy Ministrze Sprawiedliwości (1998-1999), członkiem Społecznej Rady ds. Alternatywnych Metod Rozwiązywania Konfliktów i Sporów przy Ministrze Sprawiedliwości (2009-2014), członkiem Rady ds. Pokrzywdzonych Przystępstwem przy Ministrze Sprawiedliwości (2009-2014), członkiem Zespołu Doradców ds. Ofiar Przystępstw przy Prokuratorze Generalnym (2010-2016).

Nie można pominąć udziału Ewy Bieńkowskiej w kształtowaniu pozycji prawnej ofiar przestępstw na świecie. Jako członek Światowego Towarzystwa Wiktymologii współpracowała przy tworzeniu projektu Deklaracji o podstawowych zasadach sprawiedliwości dla ofiar przestępstw i nadużyć władzy. Zgromadzenie Ogólne ONZ nie przyjęło niestety tego dokumentu w zaproponowanej formie: wobec sprzeciwu supermocarstw USA i ZSRR znacząco ograniczono zakres ochrony dla ofiar nadużyć władzy (Rezolucja Zgromadzenia Ogólnego ONZ 40/34 z 29 listopada 1985 r.).

Ewa Bieńkowska zmarła 14 marca 2018 r. Zdążyła jeszcze ukończyć dzieło życia: monograficzne opracowanie *Wiktymologia*, Warszawa 2018, 579 ss. wydane przez Wolters Kluwer.